

Quickscan natuurtoets

Herontwikkeling Raapopseweg

Raapopseweg 1 te Arnhem

Ter Steege Gebiedsontwikkeling

Quickscan natuurtoets

Herontwikkeling Raapopseweg

Raapopseweg 1 te Arnhem

Opdrachtgever: Ter Steege Gebiedsontwikkeling

Projectnummer: 3324.01

Datum: 19-11-2020

Projectleider en rapporteur: Laura Tilleman

Autorisatie: Jur Metselaar

Opdrachtnemer: Buro Ontwerp & Omgeving
Velperweg 157
6824 MB Arnhem
Postbus 2033
6802 CA Arnhem
info@ontwerpenomgeving.nl
www.ontwerpenomgeving.nl

INHOUD

Pagina

1	INLEIDING	3
2	PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN.....	4
2.1	Beschrijving projectgebied.....	4
2.2	Algemene constatering.....	4
2.3	Geplande werkzaamheden	5
3	WERKWIJZE.....	6
3.1	Bureauonderzoek.....	6
3.2	Veldbezoek.....	6
3.3	Betrouwbaarheid	6
4	BELEIDSKADER	7
4.1	Algemeen	7
4.2	Gebiedsbescherming.....	7
4.3	Soortbescherming	8
4.4	Houtopstanden	8
5	RESULTATEN	9
5.1	Gebiedsbescherming.....	9
5.2	Soortbescherming	10
5.3	Samenvatting	18
6	CONCLUSIE	19
6.1	Conclusies soort- en gebiedsbescherming	19
6.2	Nader onderzoek.....	20
7	LITERATUURLIJST	22
7.1	Referenties	22
7.2	Gebruikte websites	22
7.3	Overige geraadpleegde bronnen	23

1 INLEIDING

In opdracht van Ter Steege Gebiedsontwikkeling is door Buro Ontwerp & Omgeving een quickscan natuurtoets uitgevoerd aan de Raapopseweg 1 te Arnhem. Het plan voorziet in de herontwikkeling van de bestaande kantoorgebouwen naar een nieuw woonmilieu met een mix van appartementen en grondgebonden woningen. Hierbij wordt de bestaande bebouwing gesloopt.

Het doel van de natuurtoets is om een indicatie te krijgen van de aanwezigheid en (mogelijke) effecten van de ingreep op beschermde gebieden en dier- en plantensoorten. Uit deze natuurtoets moet blijken of er nadelige effecten zijn op gebieden met een speciale beschermingsstatus, namelijk: Natura 2000-gebieden, Natuurnetwerk Nederland en de Groene Ontwikkelingszone. Vervolgens worden de mogelijke effecten onderzocht op onder de Wet natuurbescherming beschermde dier- en plantensoorten. Als (nadelige) effecten niet uit te sluiten zijn moet nader onderzoek plaatsvinden, moeten er mitigerende/compenserende maatregelen getroffen worden en/of eventueel een ontheffing van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd. Deze natuurtoets is gebaseerd op bureauonderzoek en een veldonderzoek.

In het voorliggende rapport worden achtereenvolgens het projectgebied (hoofdstuk 2), de werkwijze (hoofdstuk 3), het beleidskader (hoofdstuk 4), de resultaten (hoofdstuk 5) en de conclusie (hoofdstuk 6) beschreven.

2 PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

2.1 Beschrijving projectgebied

Het projectgebied is gelegen binnen de bebouwde kom van Arnhem. In de huidige situatie is een aantal gebouwen aanwezig waarin tot voor kort het kantoor van een farmaceutisch concern was gevestigd. Het projectgebied heeft een omvang van circa 8.288 m² en omvat het kantoorgebouw aan de Velperweg, nieuwbouw aansluitend aan het hoofdgebouw en een voormalig conferentiecentrum/magazijn. Het kantoorgebouw is in de huidige situatie tijdelijk verhuurd aan het ROC Rijn IJssel College. Ten noorden en oosten van het projectgebied liggen verschillende woonmilieus, ten zuiden van het projectgebied bevindt zich de Velperweg (figuur 1).

Figuur 1. Ligging projectgebied (rood kader) aan de Raapopseweg.

2.2 Algemene constatering

Binnen het projectgebied zijn drie gebouwen aanwezig, het kantoorgebouw en de nieuwbouw zijn met elkaar verbonden. Het voormalig conferentiecentrum/magazijn ligt in het noordoosten van het gebied. De gebouwen hebben allemaal platte daken en de buitenkant van de gebouwen bestaat meerendeels uit platenbouw. Het terrein is grotendeels verhard, met in het noorden en midden van het gebied een parkeerplaats. Bij de parkeerplaats en aan de zuidzijde van het projectgebied zijn enkele groenperkjies met struiken en bomen aanwezig. Ten oosten van het projectgebied ligt een groenstrook en in het noordoosten bevindt zich een tuin met veel struikgewas. Figuur 2 geeft een sfeerimpressie van het projectgebied.

Figuur 2. Impressie van het projectgebied. Linksboven het kantoorgebouw, rechtsboven het voormalig conferentiecentrum, linksonder de nieuwbouw en rechtsonder de parkeerplaats in het midden van het gebied.

2.3 Geplande werkzaamheden

Ter Steege is voornemens het projectgebied te transformeren naar een nieuw woonmilieu, waarbij een mix van appartementen en grondgebonden woningen wordt voorgesteld. In totaal gaat het om 110 eenheden, waarvan circa 30 sociale eenheden, 11 grondgebonden woningen en 69 appartementen. Om dit nieuwe woonmilieu mogelijk te maken wordt de bestaande bebouwing gesloopt.

3 WERKWIJZE

3.1 Bureauonderzoek

Voorafgaand aan het veldbezoek is onderzoek gedaan naar de ligging van het gebied t.o.v. beschermde natuurgebieden, de voorkomende habitats en de verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en rondom het gebied. De bronnen die hiervoor zijn geraadpleegd zijn te vinden in de literatuurlijst (zie hoofdstuk 7).

3.2 Veldbezoek

Het veldbezoek is uitgevoerd op 10 november 2020 en vond plaats van 09:55 tot 11:00. Tijdens het veldbezoek was het bewolkt, stond er een zwakke wind (O1) en was het 11 graden Celsius. Er is gekeken naar het terrein en de geschiktheid hiervan voor beschermde planten- en diersoorten. Ook is gekeken naar de aanwezigheid van beschermde soorten, met inbegrip van sporen als braakballen, uitwerpselen, nesten en andere mogelijke verblijfplaatsen.

3.3 Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de huidige wet- en regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van het projectgebied voor beschermde soorten en het al dan niet voorkomen van deze soorten.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan natuurtoets geldig is voor een periode van maximaal drie jaar, tenzij de ecologische omstandigheden in deze periode wezenlijk zijn veranderd en/of de Wet natuurbescherming, of wanneer inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan drie jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de natuurtoets opnieuw te onderzoeken.

4 BELEIDSKADER

4.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (Wnb) heeft als doel de natuur te beschermen, te ontwikkelen en de biologische diversiteit te behouden en herstellen. Voor ruimtelijke ingrepen zijn naast de algemene zorgplicht (artikel 1.11) ook hoofdstuk 2 (Natura 2000-gebieden), hoofdstuk 3 (soortenbescherming) en hoofdstuk 4 (houtopstanden) van de Wnb van belang. Beschermde gebieden die geen deel uitmaken van het Natura 2000-netwerk zijn het Natuurnetwerk Nederland en de Groene Ontwikkelingszone. Deze gebieden vallen echter niet onder de Wnb, maar worden op provinciaal niveau beschermd.

4.2 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebieden zijn aangewezen op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn van de Europese Unie. Dit zijn gebieden waarin habitats en soorten beschermd worden die van Europees belang zijn. Per Natura 2000-gebied zijn specifieke instandhoudingsdoelen opgesteld. Projecten en andere handelingen die negatieve effecten hebben op de kwaliteit van de habitats en/of de instandhoudingsdoelen van het gebied mogen niet plaatsvinden zonder een vergunning. Dit geldt niet alleen voor projecten en handelingen binnen het Natura 2000-gebied. Ook projecten en handelingen aangrenzend of buiten het gebied kunnen negatieve effecten veroorzaken.

Natuurnetwerk Nederland

Natuurnetwerk Nederland (NNN) bestaat uit een netwerk van natuurgebieden en heeft als doel deze beter met elkaar en omringende agrarische gebieden te verbinden. In Gelderland zijn deze gebieden bekend als het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het NNN is niet meegenomen in de Wnb; provincies wijzen zelf gebieden aan en dragen de verantwoordelijkheid voor het NNN en zijn behoud en ontwikkeling. In Gelderland zijn de GNN-gebieden aangewezen in de Provinciale Omgevingsvisie en beschermd volgens de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening (Provincie Gelderland, 2018^{ab}).

Ruimtelijke ingrepen mogen de kenmerken en waarden van het NNN niet schaden. Dit wordt gewaarborgd door het 'nee, tenzij'-principe. Dit houdt in dat de voorgenomen ontwikkeling geen doorgang kan vinden als er sprake is van significant negatieve effecten, tenzij wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- De ontwikkeling moet van groot openbaar belang zijn;
- Er zijn geen reële alternatieven;
- Negatieve effecten op oppervlakte, samenhang en wezenlijke kenmerken en waarden worden zoveel mogelijk beperkt en de overblijvende effecten worden gelijkwaardig gecompenseerd.

Groene ontwikkelingszone

Om de samenhang van de natuur in het Gelders Natuurnetwerk te beschermen wil de provincie verbindingzones aanleggen in de Groene Ontwikkelingszone. Het bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan natuur die vervlochten zijn met het GNN. Ruimtelijke ontwikkelingen zijn in principe niet toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de kernkwaliteiten. Net als de GNN-gebieden is de Groene Ontwikkelingszone aangewezen in de Provinciale Omgevingsvisie en beschermd volgens de bijbehorende Provinciale Omgevingsverordening (Provincie Gelderland, 2018^{ab}).

4.3 Soortbescherming

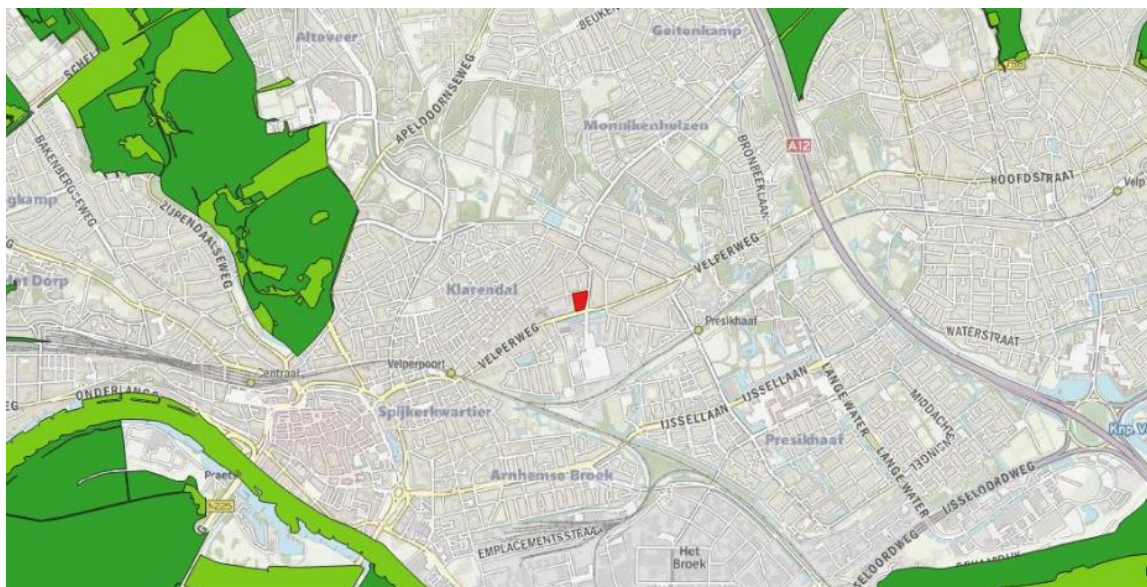
De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes voor soorten:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (Wnb § 3.1)
- Beschermingsregime soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn, bijlage II van het verdrag van Bern en bijlage I van het verdrag van Bonn (Wnb § 3.2)
- Beschermingsregime andere soorten (Wnb § 3.3)

In bovengenoemde paragrafen uit het Wnb zijn verbodspalingen vastgesteld en is vastgesteld voor welke handelingen een vrijstelling verleend kan worden. De verbodsbepalingen houden in dat vogels en andere beschermde soorten niet gedood of opzettelijk gestoord mogen worden en nesten, voortplantings- en rustplaatsen niet beschadigd mogen worden. Verder mogen beschermde planten niet geplukt of vernield worden. Als de werkzaamheden van het project leiden tot het overtreden van deze verbodsbepalingen moet worden nagegaan of een provinciale vrijstelling geldt of dat een ontheffing moet worden verkregen.

4.4 Houtopstanden

Als houtopstanden buiten de bebouwde kom worden geveld kan er een meld- en herbepantingsplicht gelden. Dergelijke houtopstanden worden in de Wet natuurbescherming omschreven als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend die een oppervlakte van 10 are of meer beslaan. Ook wordt een rijbeplanting van meer dan 20 bomen als houtopstand gerekend (Wnb §4.1). Omdat het perceel binnen de bebouwde kom valt is er geen vergunning nodig in het kader van de Wet natuurbescherming. Voor de kap van houtopstanden binnen de bebouwde kom geldt gemeentelijke regelgeving.

Figuur 4. Ligging projectgebied (rood) t.o.v. het Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en de Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen).

Houtopstanden

De bomen in het projectgebied vallen niet onder de definitie houtopstanden, zoals bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. Er zijn enkele bomen aanwezig op het parkeerterrein, in het oosten van het projectgebied en in het zuiden van het projectgebied. Deze bomen bevinden zich binnen de bebouwde kom en betreffen onder meer esdoorns, gewone taxus en gewone beuk. De bomen staan niet op de Monumentale Bomenlijst van de gemeente Arnhem. Wel kan er middels gemeentelijke regelgeving een kapvergunning nodig zijn als deze bomen worden gekapt.

5.2 Soortbescherming

Vleermuizen

Op basis van openbare verspreidingsgegevens kunnen in de omgeving van het projectgebied de volgende vleermuissoorten voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis en watervleermuis. Alle vleermuissoorten vallen onder de Habitatrichtlijn (artikel 3.5 Wnb).

Verblijfplaatsen

Vleermuizen kunnen globaal worden opgedeeld in boombewonende soorten zoals de rosse vleermuis en gebouwbewonende soorten zoals de gewone dwergvleermuis. Er zijn ook soorten die zowel gebouw- als boombewonend zijn. Vervolgens wordt er onderscheid gemaakt in typen verblijfplaatsen, bijvoorbeeld zomer- en paarverblijven.

De bomen die aanwezig zijn binnen het projectgebied bevatten geen holtes die kunnen functioneren als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Hierdoor zijn negatieve effecten op boombewonende vleermuizen uit te sluiten.

Gebouwbewonende vleermuizen maken doorgaans gebruik van spouwruimtes, spleten en vergelijkbare ruimtes in gebouwen. Tijdens het veldbezoek zijn er open stootvoegen waargenomen in het voormalige conferentiecentrum/magazijn (figuur 5). Deze openingen kunnen toegang bieden tot spouwmuren of andere ruimtes, waardoor de aanwezigheid van gebouwbewonende vleermuizen niet uitgesloten kan worden.

Figuur 5. Open stootvoegen in het conferentiecentrum die vleermuizen toegang kunnen bieden tot het gebouw.

Vliegroutes

Vleermuizen volgen vaak lijnvormige elementen om heen en weer te bewegen tussen de verblijfplaatsen en foerageergebieden. Het behoud van lijnvormige landschapselementen is daarom van groot belang voor de instandhouding van vleermuispopulaties. Er worden met de sloop van de bebouwing geen kwetsbare verbindingen aangetast. Omdat vleermuizen voldoende gelegenheid hebben om door het landschap te navigeren kunnen negatieve effecten op vliegroutes worden uitgesloten.

Foerageergebieden

De in Nederland voorkomende vleermuizen leven allemaal van insecten. Ze foerageren daarom op allerlei plekken waar veel vliegende insecten aanwezig zijn. Enkele voorbeelden van dit soort gebieden zijn windbeschutte plaatsen langs lijnvormige elementen (bijv. sloten, beken en houtwallen), maar ook open plekken in bosgebieden of langs oevers met rietkragen. Bij het verdwijnen van essentiële foerageergebieden gaan de verblijfplaatsen ook verloren. Geschikte elementen zijn echter niet aanwezig in het projectgebied, waardoor effecten op essentiële foerageergebieden kunnen worden uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Algemene soorten

Er wordt verwacht dat er verschillende algemene grondgebonden zoogdieren kunnen voorkomen in en rondom het projectgebied. Enkele voorbeelden hiervan zijn de egel en het konijn. Het is niet uit te sluiten dat deze zoogdieren in het projectgebied aanwezig zijn tijdens de werkzaamheden. Voor de meeste grondgebonden zoogdieren geldt in Gelderland een vrijstelling van de Wet natuurbescherming. Wel geldt voor deze soorten de algemene zorgplicht, waarbij alle handelingen die nadelige gevolgen veroorzaken achterwege gelaten moeten worden (artikel 1.11 Wnb).

Strikt beschermde soorten

Op basis van verspreidingsgegevens kunnen de bever, otter, bunzing, hermelijn, wezel, boommarter, steenmarter, das en eekhoorn in de omgeving van het projectgebied voorkomen. De aanwezigheid van de otter en bever is op voorhand uit te sluiten omdat deze soorten afhankelijk zijn van water in hun omgeving. De boommarter, bunzing, hermelijn, wezel en das kunnen ook op voorhand worden uitgesloten. Deze soorten hebben alleen vaste rust- en verblijfplaatsen in agrarisch landschap, kleinschalige cultuurlandschappen of bosgebieden en vermijden stedelijke gebieden (Zoogdierverseniging, 2020^{ab}).

Steenmarters gebruiken hooizolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke als verblijfplaats. De gebouwen bevatten geen loze ruimtes onder het dak of andere plekken die kunnen dienen als verblijfplaats. Daarnaast zijn er geen openingen in de bebouwing aangetroffen die de soort toegang kunnen bieden en zijn er geen sporen aangetroffen. Aanwezigheid van de steenmarter kan daarom worden uitgesloten.

Eekhoorns bouwen nesten in bomen die vooral 's winters goed waarneembaar zijn. Het nest is bolvormig en heeft een doorsnede van 30 tot 50 cm. Soms gebruiken ze ook boomholtes, oude kraaien- of ekster-nesten of grote nestkasten als nestplaats. Nesten van eekhoorns kunnen op die van de ekster lijken, maar zijn te onderscheiden aan de aanwezigheid van blaadjes (Zoogdierverseniging, 2020^c). In het projectgebied zijn twee nesten aanwezig, maar deze bestaan uitsluitend uit takken. Omdat eekhoorns ook vooral in gebieden nabij bos voorkomen, wordt deze niet verwacht binnen het projectgebied. In de overige bomen zijn geen nesten waargenomen. Negatieve effecten op de eekhoorn kunnen daarom worden uitgesloten.

Vogels

Algemene soorten

Verschiedende algemene vogelsoorten kunnen voorkomen in en rondom het projectgebied. Tijdens de quickscan zijn in het projectgebied de merel, vink en houtduif waargenomen. Alle in het wild levende vogelsoorten mogen niet opzettelijk gestoord, gevangen of gedood worden volgens de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wnb). Er is tijdens de quickscan één duivennest waargenomen in de iep op de parkeerplaats. Tevens zijn alle vogelsoorten tijdens het broedseizoen beschermd. Hier geldt dat buiten het broedseizoen gewerkt moet worden om verstoring te voorkomen. Voor de meeste vogels kan worden aangenomen dat het broedseizoen van maart tot en met juli loopt, maar bij enkele soorten begint het seizoen eerder of loopt het langer door. Geldend hierbij is de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Het is niet uit te sluiten dat algemene soorten het volgende broedseizoen tot broeden komen in het nest of de aanwezige struiken of bomen. Het verwijderen van de begroeiing en het kappen van bomen moet daarom buiten het broedseizoen plaatsvinden.

Strikt beschermde soorten

Van sommige vogelsoorten zijn de vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Binnen de bebouwde kom van Arnhem kunnen dit de volgende soorten zijn: slechtvalk, havik, buizerd, sperwer, kerkuil, steenuil, ransuil, gierzwaluw, roek en huismus. Van deze strikt beschermde soorten kunnen de havik, buizerd, sperwer en ransuil kunnen worden uitgesloten aangezien deze soorten in bosrijke gebieden en parken nestelen. De roek kan eveneens worden uitgesloten aangezien deze soort een koloniebroeder is die broedt in hoogopgaande bomen. Dergelijke nesten waren niet aanwezig in het projectgebied. Verder kunnen de kerkuil en de steenuil ook worden uitgesloten omdat deze soorten voorkomen in cultuurlandschappen.

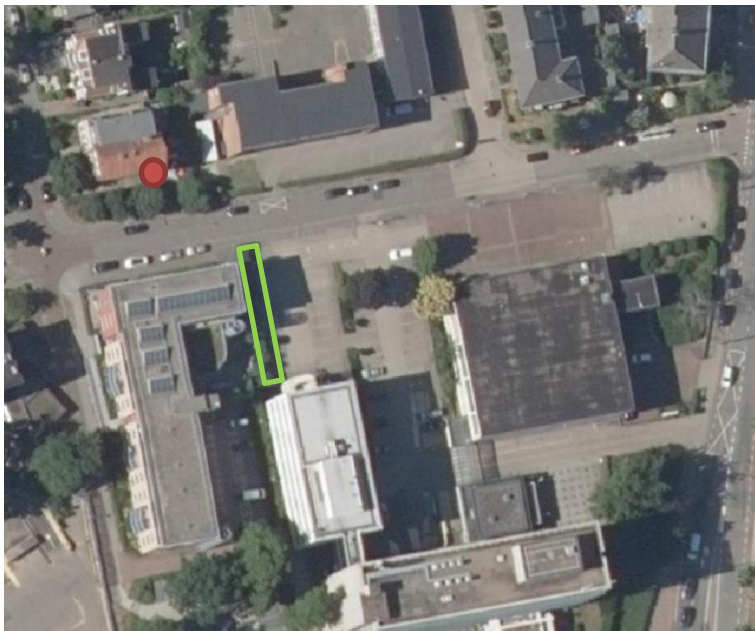
De slechtvalk broedt in stedelijk gebied op hoge gebouwen als kantoren en flats. Daarnaast is bekend dat er in het voorjaar van 2020 slechtvalken hebben gebroed tegenover het projectgebied, op het gebouw van AkzoNobel. Er zijn dan ook meerdere waarnemingen bekend van slechtvalken in de directe omgeving van het projectgebied. Tijdens de quickscan is op het dak van het hoofdgebouw gezocht naar sporen en nestmateriaal. Vanaf daar konden ook de andere gebouwen bekeken worden. Op het kantoorgebouw zijn prooiresten aangetroffen, maar er zijn op de daken geen sporen aanwezig die duiden op een nestlocatie van de soort (figuur 6). Er zijn ook geen nissen of randen op de daken aanwezig waaronder de soort zou kunnen nestelen. Het is mogelijk dat de slechtvalk af en toe gebruik maakt van het dak van het kantoorgebouw, maar er zijn voldoende andere gebouwen in de omgeving om naar uit te wijken. De functionaliteit van het nest op de toren van AkzoNobel gaat niet verloren, waardoor negatieve effecten op de slechtvalk kunnen worden uitgesloten.

Figuur 6. Prooiresten op het dak van het hoofdgebouw (links) en uitzicht op het dak van het conferentiecentrum (rechts).

De gierzwaluw is een soort die voorkomt in dorpen en steden waar hij broedt in donkere holtes, spleten en onder dakpannen van gebouwen. De bebouwing in het projectgebied bevat geen elementen die als nestplaats gebruikt kunnen worden door gierzwaluwen. De aanwezigheid van deze soort kan daarom worden uitgesloten.

De huismus is een standvogel die gebonden is aan bebouwing en komt voornamelijk voor in dorpen en steden. Er zijn tijdens de quickscan twee huismussen waargenomen in de haag in het noordwesten van het projectgebied. Daarnaast is de soort gehoord vanaf een woonhuis aan de Doctor J.C. Hartogslaan (figuur 7). De bebouwing binnen het projectgebied bevat geen geschikte openingen waartussen huismussen kunnen nestelen. De haag kan wel behoren tot het beschermde functionele leefgebied van de soort. Het voorkomen van de huismus binnen het projectgebied kan daarom niet geheel worden uitgesloten.

Figuur 7. De rode stip geeft de locatie van de huismus aan de Doctor J.C. Hartogslaan aan. In het groen staat de haag aangegeven die mogelijk tot het functioneel leefgebied behoort.

Naast strikt beschermde soorten, staan er ook soorten in de Wet natuurbescherming beschreven waarvan het nest alleen jaarrond beschermd is als er zwaarwegende ecologische redenen zijn. Dit zijn voornamelijk hollenbroeders, maar ook soorten die op of tegen gebouwen aan nestelen zoals zwarte roodstaart, huiszwaluw en boerenzwaluw. Tijdens de quickscan zijn de koolmees, zwarte kraai en ekster waargenomen in het projectgebied. Daarnaast is er een eksternest waargenomen binnen het projectgebied, namelijk in de iep op de parkeerplaats (figuur 8). Het projectgebied vormt een geschikt broedbiotoop voor bovengenoemde soorten, maar uitwijkmogelijkheden zijn ruim voorradig, waardoor er geen ecologisch zwaarwegende redenen zijn om nesten van deze soorten jaarrond te beschermen. Wel moet er in verband met eventuele broedgevallen buiten het broedseizoen gewerkt worden.

Figuur 8. Vogelnest in iep op de parkeerplaats (noorden van projectgebied).

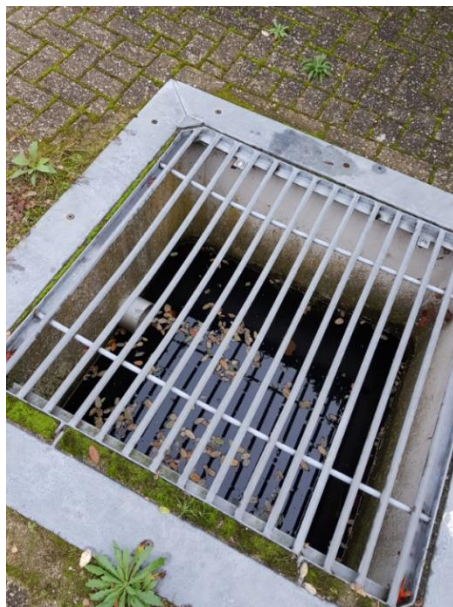
Reptielen en amfibieën

Algemene soorten

Er wordt verwacht dat er verschillende algemene amfibieën kunnen voorkomen in en rondom het projectgebied. Enkele voorbeelden hiervan zijn de gewone pad en de bruine kikker. Het is niet uit te sluiten dat deze amfibieën in het projectgebied aanwezig zijn tijdens de werkzaamheden. Voor de algemene amfibieën geldt een vrijstelling van de Wet natuurbescherming. Verder geldt wel de algemene zorgplicht, waarbij alle handelingen die nadelige gevolgen veroorzaken achterwege gelaten moeten worden (artikel 1.11 Wnb).

Strikt beschermde soorten

Uit de openbare beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de kamsalamander, alpenwatersalamander, poelkikker, rugstreeppad en ringslang in de omgeving van het projectgebied kunnen voorkomen. Al deze soorten worden nationaal beschermd of beschermd volgens de Habitatrichtlijn (artikel 3.10 en 3.5 Wnb). Aanwezigheid van de kamsalamander, alpenwatersalamander, poelkikker en rugstreeppad kan op voorhand worden uitgesloten door de afwezigheid van geschikte aquatische elementen in het projectgebied. Er is enkel een afvoerput aanwezig, waar tijdens de quickscan water in stond. Gezien de randen van beton zijn en het geen natuurlijk waterelement is, is dit ongeschikt voor amfibieën (figuur 9). Daarnaast kan de aanwezigheid van de ringslang ook worden uitgesloten, omdat deze soort afhankelijk is van waterrijke habitats. Verder heeft deze soort ook broeihopen nodig in de omgeving om zich voor te planten. Geschikte broeihopen zijn echter niet in het projectgebied aanwezig (RAVON, 2020).

Figuur 9. Afvoerput in het noordoosten van het projectgebied.

Overige beschermde diersoorten

Uit de openbare beschikbare verspreidingsgegevens blijkt dat de grote vos en de sleedoornpage eventueel te verwachten zijn in het projectgebied. Deze soorten zijn nationaal beschermd volgens artikel 3.10 van de Wnb. De grote vos is afhankelijk van grote vrijstaande bomen voor de ei-afzet. De waardplanten van de grote vos zijn iep, zoete kers en sommige wilgensoorten (De Vlinderstichting, 2020^a). Ten tijde van de quickscan overwintert de vlinder in houten schuurtjes en holle bomen. In het projectgebied is één iep aanwezig op de parkeerplaats. Het is mogelijk dat deze boom door de grote vos als voortplantingsplaats wordt gebruikt. Als deze boom wordt verwijderd, kunnen negatieve effecten op de grote vos niet worden uitgesloten. De sleedoornpage komt voor in houtwallen, bosranden en sleedoornstruwelen. Waardplanten van de soort zijn verschillende *Prunus*-soorten, waaronder de sleedoorn (De Vlinderstichting, 2020^b). Ten tijde van de quickscan kunnen eieren van de soort worden aangetroffen op de waardplanten. In het projectgebied zijn echter geen geschikte waardplanten aanwezig, waardoor negatieve effecten op de sleedoornpage kunnen worden uitgesloten.

Verder zijn er geen waarnemingen bekend van beschermde vissen, weekdieren, libellen en kevers rondom het projectgebied. Het projectgebied is merendeels verhard en er is geen oppervlaktewater aanwezig, waardoor het ongeschikt is voor deze soortgroepen.

Vaatplanten

Op basis van de openbare verspreidingsgegevens zijn de volgende beschermde soorten te verwachten in de omgeving van het projectgebied: akkerdoornzaad, dreps, kartuizer anjer, stijve wolfsmelk, wilde averuit, wilde weit en zandwolfsmelk. Deze soorten zijn allemaal nationaal beschermd volgens artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. De meeste van deze soorten komen voor op een kalkhoudende bodem, welke niet aanwezig is binnen het projectgebied. Deze beschermde soorten werden daarnaast niet verwacht binnen het projectgebied, gezien de ligging binnen de bebouwde kom en gezien het terrein grotendeels verhard is. De aanwezigheid van deze soorten kan worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek werden alleen algemene soorten waargenomen zoals gewone klimop, zomerfijnstraal, gewoon biggenkruid, gewone laurierkers, Canadese fijnstraal, gewone hondsroos, bosrank en vlakke dwergmispel.

5.3 Samenvatting

Onderstaande tabel geeft de soorten die (mogelijk) aanwezig zijn weer, de effecten waar ze last van hebben en eventuele vervolgstappen die genomen moeten worden.

Soortgroep	Soort(en)	Aanwezigheid	Mogelijk effect	Opmerkingen
Grondgebonden zoogdier-soorten	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
	Algemene soorten	Mogelijk	Nee*	-
Vleermuizen	Verblijfplaatsen gebouwbewonende soorten	Mogelijk	Verstoring verblijfplaatsen	Nader onderzoek nodig
	Verblijfplaatsen boom-bewonende soorten	Nee	Nee	-
	Foerageergebieden	Nee	Nee	-
	Vliegroutes	Nee	Nee	-
Vogels	Huismus	Ja	Verstoring leefgebied	Nader onderzoek nodig bij verwijderen haag
	Algemene soorten	Mogelijk	Verstoring nestplaatsen	Werken buiten het vogelbroedseizoen
Reptielen en amfibieën	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-
	Algemene soorten	Mogelijk	Nee*	-
Overige diersoorten	Grote vos	Mogelijk	Verstoring voortplantingsplaats	Nader onderzoek nodig bij verwijderen iep
Vaatplanten	Strikt beschermde soorten	Nee	Nee	-

*Er dient rekening te worden gehouden met de algemene zorgplicht.

6 CONCLUSIE

6.1 Conclusies soort- en gebiedsbescherming

Er is onderzoek gedaan naar de mogelijke effecten van het project op vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde dier- en plantensoorten (Wnb). Daarnaast zijn de mogelijke effecten op beschermde natuurgebieden onderzocht. In het projectgebied zijn potentiële verblijfsfuncties van beschermde soorten geconstateerd. Deze worden in dit hoofdstuk verder toegelicht.

Soortbescherming

Van een aantal soorten is de aanwezigheid in het projectgebied niet uit te sluiten. Hieronder wordt per soort ingegaan op de bescherming en de mogelijke effecten die zij kunnen ondervinden door de werkzaamheden.

Gebouwbewonende vleermuizen

Tijdens het veldbezoek zijn potentiële invliegopeningen aangetroffen in de westelijke zijde van het conferentiecentrum. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kunnen daarom in het projectgebied aanwezig zijn. Alle vleermuissoorten vallen onder de Habitatrichtlijn en zijn beschermd volgens artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor is het verboden om de soorten opzettelijk te doden of vangen (artikel 3.5 lid 1 Wnb), opzettelijk te verstoren (artikel 3.5 lid 2 Wnb) of de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen (artikel 3.5 lid 4 Wnb). De sloop van het voormalig conferentiecentrum zou kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming als deze als verblijfplaats fungeren voor vleermuizen. De aanwezigheid van vleermuizen in dit gebouw moet daarom nader worden onderzocht.

Huismus

Het projectgebied vormt geen geschikte nestgelegenheid voor de huismus. Wel zijn er tijdens de quickscan huismussen waargenomen in de haag in het noordwesten van het projectgebied en bij een woonhuis aan de Doctor J.C. Hartogslaan. De huismus wordt beschermd volgens artikel 3.1 van de Wnb. Hierdoor is het verboden om de soort opzettelijk te storen, vangen of doden en vaste verblijf- of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen. Daarnaast is ook de functionele leefomgeving van de huismus beschermd. Het verwijderen van de haag zou kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming als deze tot de functionele leefomgeving van de huismus behoort. Als deze haag wordt verwijderd, moet de aanwezigheid van de huismus en de functie van de haag nader worden onderzocht.

Grote Vos

De iep op de parkeerplaats vormt een geschikte voortplantingsplaats voor de grote vos. Deze vlindersoort is nationaal beschermd volgens artikel 3.10 van de Wnb. Hierdoor is het verboden om de soort opzettelijk te storen, vangen of doden en vaste voortplantings- of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen. Het verwijderen van de iep zou kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming als deze als voortplantings- of rustplaats fungeert voor de grote vos. Als de iep wordt verwijderd, moet de aanwezigheid van de grote vos en de functie van de iep nader worden onderzocht.

Algemene soorten

Het kan zijn dat er tijdens de werkzaamheden algemene diersoorten op het perceel voorkomen. Hierbij moet de algemene zorgplicht in acht worden genomen (artikel 1.11 Wnb). In verband met eventuele aanwezigheid van algemene vogelsoorten en in verband met de nesten op de parkeerplaats moet de kap van bomen en het verwijderen van begroeiing buiten het vogelbroedseizoen worden uitgevoerd. Eventueel kan er ook voorafgaand aan de werkzaamheden een controle plaatsvinden om de aanwezigheid van broedende vogels binnen het projectgebied uit te sluiten.

Gebiedsbescherming

Er worden geen negatieve effecten verwacht op de Natura 2000-gebieden omdat deze zich allen op een afstand van meer dan 1 km bevinden van het projectgebied. Er wordt wel geadviseerd een AERIUS-berekening uit te voeren i.v.m. de realisatie en het gebruik van de nieuwe woningen. Hiermee kunnen negatieve effecten als vermesting en verzuring door stikstofdepositie worden berekend en eventueel worden uitgesloten.

Daarnaast ligt het projectgebied op circa 1,46 km afstand van gebieden die behoren tot het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en circa 1,45 km van gebieden behorende bij de Groene Ontwikkelingszone (GO). Gezien de ligging buiten deze gebieden worden de kernkwaliteiten en ontwikkelingen van de GO en het GNN bij de werkzaamheden niet aangetast.

Houtopstanden

De bomen in het projectgebied vallen niet onder de definitie houtopstanden, zoals bedoeld in paragraaf 4.1 van de Wet natuurbescherming. Er zijn enkele bomen aanwezig op het parkeerterrein, in het oosten van het projectgebied en in het zuiden van het projectgebied. Deze bomen bevinden zich binnen de bebouwde kom en betreffen o.a. esdoorns, gewone taxus en gewone beuk. De bomen staan niet op de Monumentale Bomenlijst van de gemeente Arnhem. Wel kan er middels gemeentelijke regelgeving een kapvergunning nodig zijn als deze bomen worden gekapt.

6.2 Nader onderzoek

Gelet op de geschiktheid van het projectgebied voor gebouwbewonende vleermuizen, huismus en grote vos is nader onderzoek noodzakelijk om de daadwerkelijke functie van het projectgebied voor deze soorten te kunnen bepalen. Deze informatie is benodigd om vast te kunnen stellen of overtredingen van de Wet natuurbescherming aan de orde zijn bij de sloop van het conferentiecentrum, bij het eventueel verwijderen van de haag in het noordwesten van het gebied en het eventueel verwijderen van de iep op de parkeerplaats.

Gebouwbewonende vleermuizen

Het nader onderzoek naar vleermuizen dient te worden uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2021 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021). De onderzoeksmethode naar de gewone dwergvleermuis worden aangehouden, waarbij ook andere vleermuissoorten aangetoond kunnen worden m.b.v. vleermuisdetectors. Dit houdt in dat onderzocht moet worden of de volgende verblijfsfuncties in het te slopen gebouw aanwezig zijn (BIJ12, 2017^a):

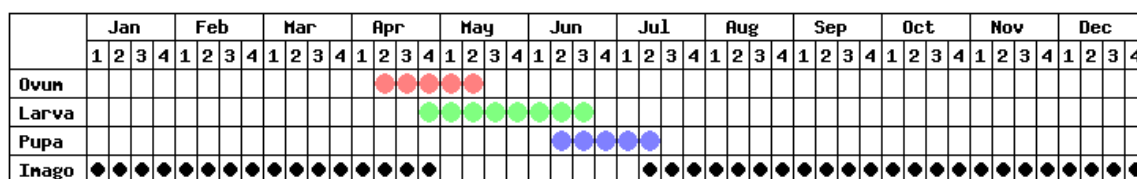
- Kraamverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 mei - 15 juli) met een tussenperiode van minimaal tien dagen;
- Zomerverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 mei - 15 aug) met een tussenperiode van minimaal tien dagen, waarbij minimaal één onderzoeksrunde moet plaatsvinden in de kraamperiode. Deze ronde kan gecombineerd worden uitgevoerd met een kraambezoek;
- Paarverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 aug - 30 sep) met een tussenperiode van minimaal tien dagen. In deze periode baltsen de mannetjes om vrouwtjes te lokken. Deze activiteit wordt vastgesteld rondom de paarverblijfplaatsen.

Huismus

Het nader onderzoek naar de huismus moet worden uitgevoerd tussen 1 april en 15 mei conform het Kennisdocument van BIJ12. In deze periode moeten twee veldbezoeken worden afgelegd met een tussenliggende periode van minimaal tien dagen. Gedurende één uur moet worden gekeken of er huismussen aanwezig zijn en of de hagen deel uitmaken van de essentiële functionele leefomgeving (BIJ12, 2017^b).

Grote vos

Het nader onderzoek naar de grote vos moet worden uitgevoerd in de laatste week van april. In deze periode kunnen de eieren, rups en de vlinder van de soort worden waargenomen (figuur 10). In deze week vindt één bezoek plaats en wordt de iep gecontroleerd op de aanwezigheid van de eieren, rups en/of vlinder van de grote vos.

Figuur 10. Levenscyclus van de grote vos (Eeles, 2020).

7 LITERATUURLIJST

7.1 Referenties

BIJ12 (2017^a). *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, Pipistrellus pipistrellus, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.

BIJ12 (2017^b). *Kennisdocument Huismus, Passer domesticus, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.

Eeles, P. (2020). *Large Tortoiseshell, Nymphalis polychloros*. Geraadpleegd op 13 november 2020 via <https://www.ukbutterflies.co.uk/species.php?species=polychloros>

Provincie Gelderland (2018^a). *Omgevingsvisie Gaaf Gelderland*. Arnhem, Nederland: Provincie Gelderland.

Provincie Gelderland (2018^b). *Geconsolideerde Omgevingsverordening (december 2018)*. Arnhem, Nederland: Provincie Gelderland.

RAVON (2020). *Ringslang, Natrix helvetica*. Geraadpleegd op 9 november 2020 via <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/ringslang>

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021) *Vleermuisprotocol 2021, januari 2021*. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl

De Vlinderstichting (2020^a). *Grote Vos, Nymphalis Polychloros*. Geraadpleegd op 9 november 2020 via <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/grote-vos>

De Vlinderstichting (2020^b). *Sleedoornpage, Thecla betulae*. Geraadpleegd op 9 november 2020 via <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/sleedoornpage>

Zoogdiervereniging (2020^a). *Boommarter*. Geraadpleegd op 9 november 2020 via <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/boommarter>

Zoogdiervereniging (2020^b). *Das*. Geraadpleegd op 9 november 2020 via <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/das>

Zoogdiervereniging (2020^c). *Eekhoorn*. Geraadpleegd op 9 november 2020 via <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/eekhoorn>

7.2 Gebruikte websites

www.pdok.nl

www.ravon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

7.3 Overige geraadpleegde bronnen

Dietz, C. & Kiefer, A. (2016). *Bats of Britain and Europe*. Londen, Verenigd Koninkrijk: Bloomsbury Publishing.

Jędrzejewski, W. & Sidorovich, V. (2010). *The art of tracking animals*. Białowieża, Polen: Mammal Research Institute Polish Academy of Sciences Białowieża.

Svensson, L., Mullaney, K. & Zetterström (2009). *Birds of Europe (2e ed.)*. Londen, Verenigd Koninkrijk: HarperCollins Publishers.

Vogelbescherming Nederland & Stichting Veldonderzoek Flora en Fauna (2007). *Topografische atlas voor flora en fauna van Nederland (1e ed.)*. Papendrecht, Nederland: Mouthaan Grafisch Bedrijf.

